

Степень бакалавра специальности 050103 «Педагогика и психология» предполагает его участие в преподавательской деятельности. С целью совершенствования навыков преподавания в структуре психолого-педагогического комплекса действует «Центр педагогического мастерства и передового опыта». В нем студентами осваиваются основы педагогического мастерства, а также изучается опыт передовых педагогов Казахстана, ближнего и дальнего зарубежья. Помимо обучения методике проведения различного типа занятий и воспитательных мероприятий, студенты обучаются педагогической технике, оттачивают приемы педагогического воздействия. Центр выдержан в современном стиле, оснащен необходимым оборудованием: телевизором, звукозаписывающей и воспроизводящей аппаратурой, кафедрой, настенными зеркалами во весь рост.

Психолого-педагогический комплекс включает в себя и специализированный читальный зал на 50 посадочных мест (в рамках общеинститутского информационно-библиотечного комплекса) с богатым книжным фондом, электронной библиотекой и набором периодических изданий Казахстана, дальнего и ближнего зарубежья по психолого-педагогическим проблемам. Это позволяет в полной мере формировать научно-исследовательскую компетенцию будущего педагога-психолога, развивать в нем стремление к саморазвитию.

Таким образом, в процессе обучения педагог-психолог проходит через стройную систему научно-методических, учебно-материальных, морально-психологических, организационно-педагогических условий, предполагающую, с точки зрения антропосинергетизма, создание специальных условий для развития сущностных сил личности и осуществлении ее намерений к самореализации.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ

- 1 Панов В.И. Психодидактика образовательных систем: Теория и практика. – СПб.: СПбГУ., 2007.
- 2 Сериков Г.Н. Самообразование. Совершенствование подготовки студентов. – Иркутск: Изд-во Иркутск. ун-та, 1992.
- 3 Кудайбергенов А.Е. Педагогические условия успешного функционирования инновационного учебного заведения // Научный мир Казахстана. – 2008. – №5.
- 3 Стуканов А.П. Синергетика образования // Научный электронный журнал «Синергетика образования». – Армавир, 2007. Выпуск 2.
- 4 Ясвин В.А. Образовательная среда: от моделирования к проектированию. – 2-е изд.: Смысл, 2001.

ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ӘЛЕУЕТ – МҰҒАЛІМНІҢ КӘСІБИ МӘНДІ САПАЛАРЫНЫҢ БІРІ

Бұлақбаева М.К., Қондыбаева Х.,

Казахский государственный женский педагогический университет, г.Алматы, Казахстан

Annotation. In this article creative potential is examined as one of professionally-meaningful qualities of teacher.

Аннотация. В этой статье рассматривается творческий потенциал как одним из профессионально-значимых качеств педагога.

Қазақстан Республикасының егемендік мәртебесін алуы, қоғам өмірінің барлық саласына экономикалық, саяси-әлеуметтік және мәдени өзгерістер білім жүйесін түбегейлі түрде қайта қарау мәселесін қойды. Н.Ә. Назарбаев «Қазақста –2050» стратегиясы қалыптасқан мемлекеттің жаңа бағыты» атты Жолдауында: «жоғары оқу орындары тек оқу бағдарламаларын жетілдірумен шектелмей, өздерінің ғылыми-зерттеушілік қызметін де белсенді дамытуы тиіс» – деп атап көрсетті /1, 4/. Қазіргі кездегі әлемдік бірлестіктерді интеграциялауда бірнеше стратегиялық қадамдар жасалды. Саяси, экономикалық, мәдени жүйенің өзгеруі әсерінен

Қазақстанның нарықтық экономика жағдайында демократиялық жолмен дамуы білім моделіне де келелі өзгертулер енгізді.

Осыған орай, қазіргі кезде жасалып жатқан реформалар, қоғамның әлеуметтік-экономикалық, саяси бағыттардағы өрлеулер шығармашыл тұлғаның мәртебесін көтеріп, мерейін үстем етуде. Бұл міндеттерді жүзеге асырудың бірден-бір жолы – жоғары педагогикалық оқу орындарында оқытудың тиімді әдіс-тәсілдері арқылы студенттердің деңгейін көтерудің, олардың өзіндік танымдық іс-әрекеттері мен шығармашылық әлеуетін қалыптастырудың әдіснамасы мен әдістемелік жүйесін жасау болып табылады.

Айқындалған тұста білім беру жүйесінде өзгерістер мен қайта жаңартулар орын алуда. 2010 жылдан бастап 12 жылдық білім жүйесіне көшетінімізге, 2020 жылға қарай орта білім беруде 12 жылдық оқыту моделінің табысты жұмыс істеуіне байланысты республикамызда оған жан-жақты даярлықтар жүргізіліп жатыр. Қазақстан Республикасында білім беруді жаңарту бір-бірімен тығыз байланысты, әрі өзара шарттас екі қағидамен сипатталады:

біріншіден, әлеуметтік ортаның терең демократиялығы, гуманизация және гуманитаризациямен байланысты;

екіншіден, тұлғаның тұтас дамуына бағыттылығы /2/.

Кеңес дәуірі кезіндегі білім беруде тек білімді меңгеріп, халықтың мәдениетін тасымалдаушы және көрсетуші болып табылатын. Ал, қазіргі 12 жылдық білім берудің өзіндік ерекшелігі бар, тұлғаның жан-жақты дамуына жағдай жасай отырып, денсаулығын нығайтумен қоса қоғамдағы орны, кәсіби қызығушылығы мен бағыттылығын ерекше таңдау, меңгеру болып табылады.

Қазіргі білім беру жүйесіндегі педагогиканың негіздеп көрсеткен жаңа ұстанымдары:

– білім алушының өзіндік іс-әрекетін дамыту;

– өзін-өзі тәрбиелеу;

– білімді өз бетінше меңгеру;

– дамыта оқыту, яғни, бір сөзбен айтқанда білім алушы – өз әрекетінің субъектісі /3/.

Өзіміз өмір сүріп отырған қоғам дамуының кейінгі жылдарына көз жіберсек білім беру саласында ірі-ірі тарихи оқиғаларды бастан кешіріп, куәсі болдық. Демек, бұрынғы білім мекемелерінің мақсат-міндеттері мен қазіргі жаңа типтегі білім мазмұнында қарама-қайшылықтардың туындауы заңдылық.

Білім саласына жүктеліп отырған міндеттерді, барлық реформаларды жүзеге асыратын тұлғалар – жаңа формация мұғалімі болып табылады және рухани-адамгершілігі мол, азаматтық белсенді, рефлексияға қабілетті, шығармашыл, ақпаратты-коммуникативтік, әлеуметтік-тұлғалық құзырлы, әдіснамалық, зерттеушілік, әдістемелік деңгейінің жоғарылығымен сипатталады. Педагогикалық жоғары оқу орындарының іс-әрекетінің негізгі нәтижесі тек білім, іскерлік және дағды жүйесі ғана емес, сонымен қатар, зиялы, саяси-қоғамдық, ақпаратты-коммуникативтік, мемлекеттік тапсырыс нәтижесінде құзырлылықтардың жиынтығы болуына назар аударылады. Яғни, студенттерді әдістемелік-ұйымдастырушылық іс-әрекетінен зерттеу-әдістемелік іс-әрекетіне, нақты жағдайларға тез бейімделгіш, шығармашылық ұмтылыстарын қанағаттандыру ұстанымдарына көшіру сапалы өзгерістерге әкеледі.

Студенттердің педагогикалық шығармашылық әлеуетін қалыптастырудың негізгі іргетасы – тиімділігі жоғары білім беру жүйесін дамытуда, әсіресе, инновациялық процестерді табысты жүзеге асыруда қоғамның жетістігі. Қазіргі философия, әлеуметтану, психология және педагогика ғылымдарында «педагогикалық шығармашылық», «шығармашылық әлеует» ұғымдарының мәні туралы әртүрлі көзқарастардың жинытығы қалыптасқан.

Студенттердің кәсіби мәнді сапалары мен педагогикалық шығармашылық әлеуетін қалыптастыру үшін, алдымен жоғары оқу орындарының оқу-тәрбие процесіндегі тәжірибелерге түбегейлі өзгерістер енгізу қажеттілігі күн сайын артуда. Сондықтан, жоғары оқу орындарының мазмұны мен құрылымдарына бірқатар өзгерістер енгізіп, жаңа дидактикасын жасау – өзекті мәселелердің бірі. Тек сонда ғана мұғалімдер саналы түрде тандап алған мамандықтарының мәнін терең ұғынуы, өзін-өзі жетілдіру қабілеттерін қалыптастыруды, кәсіби шығар-

машылықтың биіктеріне жетуді қамсыздандыра отырып, әрбір мұғалімді жаңа белестерге көтеріп, педагогикалық еңбекті шығармашылық деңгейге шығаруды нәтижелі ете алады.

Елдің ұлттық бәсекелестік қабілетілігінің халықаралық аренадағы рөлі мен беделінің артуы адамның өзекті мәселелерді өздігінен шешу қабілетінен, еңбек сапасының артуымен, бірінші кезекте білім деңгейімен анықталады. Сондықтан қазіргі қоғамда экономиканы индустриялық-инновациялық қалыптастыру тұлғадан әлемдік білім беру кеңістігінде бәсекеге қабілетті болуды және белсенді өмір позициясын талап етеді.

Қазіргі білім берудің ағымдық жағдайына талдау жасау, оны ұйымдастыру және құрылымдық жағынан саралап білім мазмұнын арттыруда, республика дамуының әлеуметтік-экономикалық және саяси, дамыған елдердің прогрессивті тәжірибесіне сүйене отырып, мамандарды даярлау сапасын жетілдірудің қажет екендігін көрсетті. Кәсіби сапалы маман даярлау – жоғары оқу орнының басты міндеттерінің бірі. Болашақ маманның адами құндылықтарының қалыптасуы мамандық таңдай білуден бастау алады. Қазіргі кезде болашақ мамандарды даярлау, олардың кәсіби бейімделуі мен шығармашылық әлеуетін қалыптастыру мәселелері – кезек күттірмейтін қоғам талабы.

Қызметке жаңадан келген жас мұғалімнің кәсіби іс-әрекетінің табысты болуы олардың мектеп ұжымының еңбек пен қоғамдық өміріне қаншалықты тез араласып кетуіне және еңбек іс-әрекетінде өздерінің кәсіби қызметтерінің қаншалықты нәтижелі орындай алуына байланысты. Демек Қазақстандағы жоғары білім беру саласындағы алға жылжу мен гүлденудің қозғаушы күші мыналар: педагогикалық дағдыларды жетілдіру; жоғары білім беретін мекеменің қажетті элементі ретінде педагогикалық кадрлардың кәсіби деңгейінің өсуін қадағалау.

Жаңа білім парадигмасы балаға оқу қызметінің субъектісі ретінде қарап, шығармашылық қызығушылықтары негізінде білімге құндылық бағдарын қалыптастыра отырып, танымдық және рухани қажеттіліктерін қанағаттандыруды және жан-жақты дамыған, шығармашыл жеке тұлғасын қалыптастыруды көздейді. Осыған орай, еліміздің әлемдік білім кеңістігіне бағдар алуының басты өзегі – 12 жылдық білім беруге көшу мәселесі көкейкесті тақырыпқа айналуға.

Қазақстандағы білім беруді халықаралық стандарттарға сәйкестендіріу мақсатында қабылданған 12– жылдық оқытудың тұжырымдамасында білім мазмұнын оқушылардың жас ерекшеліктеріне сәйкестендіру мен оны халықаралық нормалармен үйлестіру турасындағы мәселелер көтеріліп, соған сәйкес республикадағы білім жүйесін дамытудың 2020 жылға дейінгі бағдарламасы қабылданды [4]. Білім беру саласының негізгі басымдылықтары ретінде нәтижеге бағытталған білім тұжырымдамасы даярланып, оның негізгі көрсеткіші ретінде құзырлылық ұстанымдарына көшу бағыты айқындалды.

Еліміздегі орта білім беру жүйесінің 12 жылдық білім беруге көшуді, әлемдік білім беру кеңістігіне бағдар тұтуы білімге деген көзқарасты жаңаша тұрғыдан қарастыруды көздейді. Осыған сәйкес қазіргі білім беру жүйесінің мақсаты – білімді, бәсекелестік қабілеті бар, шығармашыл, дербес, ізденімпаз, өзін-өзі жетілдіретін, жан-жақты дамыған жеке тұлға қалыптастыру.

Мектептегі жас ұрпақтың ақыл-ойы, рухани дамуының негізі – оқылатын пәннің мазмұнына, оқу-тәрбие жұмысының мақсатқа сәйкестігі мен меңгеретін ғылыми білімдер жүйесінің шығармашылық сипатына байланысты.

Қорыта келе айтарымыз, қазіргі кезеңдегі білім берудің жаңа парадигмасы жағдайында жеке тұлғаның шығармашылық бағыттылығын қалыптастыру – студенттердің педагогикалық шығармашылық әлеуетін қалыптастыруға тікелей байланысты. Шығармашылық әлеует тұлғаның ізденімпаздық қабілет сапасын қалыптастырудың негізгі өзегі болып табылады. Себебі өмірдегі құндылықтардың барлығы да жаңашылдық бағыттар арқылы ғана болашақта өмірмең дамуына мүмкіндік алады. Сондықтан шығармашылық әлеуетті жеке тұлғаның дамуына, оның рухани жетілуінде мәні терең, мотивациялық, білімділік бағдар құндылығы ретінде танылуының маңызы зор. Қазақстан білім беру парадигмасы Қазақстан Республикасының Ата Заңы, «Қазақстан – 2050» стратегиялық бағдарламасы, білім беру саясаты, заңдар мен ресми құжаттарды терең талдау нәтижесінде қалыптасып келеді.

Жоғарыда аталғандардың негізінде шығармашылық өте күрделі психологиялық процесс екенін білуге болады. Ол адам санасының танымдық, эмоциялық және еріктік сферасының синтезі ретінде қарастырылады. Шығармашылық жеке адамның мінезі, қызығулары, қабілеттілігі сияқты қасиеттермен тығыз байланысты.

ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

- 1 ҚР Президенті – елбасы Н.Ә. Назарбаевтың «Қазақстан–2050» стратегиясы қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» атты Қазақстан халқына Жолдауы. – Астана, 14 желтоқсан 2012.
- 2 Бұлақбаева М.К. Мұғалім мамандығына кіріспе: оқу құралы. – Алматы, 2010. – 137 б.
3. Бұл да сонда.
- 4 Алшоразова Р.К. 12 жылдық білім беру және жаңа мұғалім //12 жылдық білім. – 2006. – № 8. – Б. 37–39.

МЕТОД КОНКРЕТНЫХ СИТУАЦИЙ КАК СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ БУДУЩИХ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ ОБЩЕТЕХНИЧЕСКИХ И СПЕЦИАЛЬНЫХ ДИСЦИПЛИН

Демина Н.Ф., Шагиахметова Л.М.,

Костанайский государственный педагогический институт, Казахстан

Annotation. The article is devoted to the problem of formation of practical competencies of future for teachers of General technical and special disciplines of the method of concrete situations.

Каким бы ни был уровень развития техники и технологических процессов, рабочие кадры являются той категорией, от уровня подготовки которой зависят экономические достижения страны. Поэтому подготовке рабочих кадров государство уделяет особое внимание.

О том, что подготовка рабочих кадров не отвечает современным требованиям, свидетельствуют постоянные преобразования организаций, занимающихся подготовкой рабочих кадров: СПТУ были преобразованы в профтехшколы, через некоторое время профтехшколы преобразовали в лицеи, которые в свою очередь с января 2013 года преобразованы в колледжи.

Как показывает практика, содержание образования, в том числе и профессионально-технического, меняется довольно редко. Все изменения, которые осуществляются в процессе обучения школьников, лицеистов, студентов колледжей, чаще всего связаны с частичным изменением содержания обучения, системой обучения и технологиями обучения.

Современный рабочий для того, чтобы выточить деталь, должен не только уметь планировать ход своей деятельности, но и иметь свое видение на производственный процесс.

В связи с тем, что в настоящее время происходит быстрое внедрение технических достижений, как в области машиностроения, так и области обработки материалов, возникает проблема подготовки компетентных специалистов, осуществляющих подготовку рабочих кадров, уровень которых отвечает запросам времени.

Специалистов, работающих в системе профессионально-технического образования, готовят колледжи (мастеров производственного обучения) и педагогические институты по специальности «Профессиональное обучение».

Внедрение кредитной системы обучения с широким использованием элективных курсов позволяет приблизить теоретическую подготовку студентов к современному уровню состояния науки и техники, но этого недостаточно для формирования у них ключевых компетенций.

В современной психологической науке накоплен теоретический и практический материал о проблеме готовности человека к различным видам деятельности, выявлены основные параметры готовности и условия.

Их реализацию в данной ситуации мы видим во внедрении в процесс подготовки специалистов компетентного подхода (В. Болотов, Е.Я. Коган, В.А. Кальней, А.М. Новиков, В.В. Сериков, С.Е. Шишов, Б.Д. Эльконин и др.)